

Kalaasit Famagustassa

Eero Vento

Sara Hildén -akatemia

Kuvataiteen perusopetus, laaja oppimäärä, päättötyö

Ohjaava opettaja Helinä Huotari

Esisana

Miksi me emme voi antaa taiteen olla taidetta? Miksi sitä pitää analysoida, miksi siitä pitää kirjoittaa, miksi yritämme ymmärtää järjettömiä ajatuksia järjen avulla?

Picasson ollaan sanottu kantaneensa mukanaan paukkupanoksilla ladattua asetta ja ampuneensa, sillä ihmisiä, jotka kehtasivat kysyä tarkoituksesta hänen taulujensa takana. Koen tämän hyvin samaistuttavaksi. Ei taiteilijaa tarvitse velvoittaa merkityksen vastuulla. Eikä taiteen merkityksen tietäminen ole sen tekijän yksityisomistuksessa.

Haluan että katsot tätä maalausta ja etsit siitä jonkun merkityksen itsellesi. Se voi vaikka olla ”hyi onpa ruma ja merkityksetön taulu”. Paina se mieleesi, anna sen unohtua ja muuttua. Tämä taulun merkitykset ovat alkuperäisessä muodossaan tärkeitä vain minulle, mutta sinä saat katsoa sitä ja ajatella sen päälle omia ajatuksiasi.

Miksi turhaan ajatella näitä samoja, jotka minä ajattelin?

Mutta nyt suokaa minulle anteeksi, kun kerron maalaukseni merkityksestä.

Lähtökohdat

Ensimmäinen prioriteettini oli, että teoksen pitää sisältää ihmisiä. Pidän ihmisten kuvaamisesta ja monissa piirroksissa ja maalauksissani on aiheena ihminen. Mieleni päällä oli myös ajatus käsitellä ymmärrystä siitä, että jokaisella muullakin ihmisellä on yhtä monimutkainen ja yksityiskohtainen elämä kuin sinulla itselläsi.

Tärkeää osaa näytteli myös kyllästymisen ehkäisy. Vuosi on pitkä aika ja taide painotteisen ylä-asteeni päättötyötä tehdessäni kyllästyin aiheeseeni jo parissa kuukaudessa. Päätin siis mieltä aihetta ajoissa ja tarkkaan. Aloitin pohdinnat jo ainakin puoli vuotta päättötyön tekemiseen varattua aikaa ennen. En halunnut toistaa aikaisempaa fiaskoa huonosta aiheen valinnasta ja täten työn epäonnistumisesta.

Valitsin maalaamisen, sillä koen sen olevan yksi vahvimpia taiteen toteuttamisen muotojani. Vaikkakin olen taitavampi piirtäjänä, uskoin että osaan tuoda maalaten paremmin esiin vahvuutta ja dramaattisuutta, jota halusin teokseeni. Maalaamiseen päätin käyttää vesiliukoisia öljyvärejä. Maali ei siis kuivunut liian nopeasti tai erisävyiseksi kuin miksi olin sen sekoittanut.

Osana aiheen valintaa oli Panic! at the Disco kappale Roaring 20s. Halusin kuvata kappaleesta välittyvää tunnelmaa. Ja olin aikaisemmin havainnut, että liitäessäni maalaukseen musiikin saan paremmin kiinni tunnelmasta, jota yritän teoksella välittää. Kappaleen sanoma minulle on se, että maailma tuntuu sanovan: ”olet elämäsi huipulla ja nauti tästä nyt ja tämä ilta on ainutlaatuinen ja upea”, mutta itse puhuja ei pysty tuntemaan illan huumaa. Ideana oli siis 20-luku teemaiset juhlat, jossa esiintyvillä ihmisillä olisi asenteena tämän illan tärkeä merkitys, mutta taustalla kuitenkin jonkinlainen yleinen kyseenalaistavuus. Lisäksi halusin jollain tapaa sisällyttää elementtejä yhdestä lempimaalauksestani, Gallen-Kallelan Symposium, jonka mielteliäs ja jollain tapaa okkultistinen tunnelma viehättivät minua.

Aloitin etsimään malli kuvia mahdollisille hahmoille. Jolloin törmään Casey Cottin Instagram kuvaan, jonka henkilöt tuntuivat välittävän hyvin ”meillä on ainoastaan tämä ilta” tunnelmaa. Kuva toimi lähtöpisteenä, josta tein ensimmäisen luonnokseni ja kuvan keskellä olevan naisen ympärille aloin rakentamaan omaa maailmaani.

Casey Cott Instagram kuva
(@caseycott)

Symposium Akseli Gallen-Kallela

Halusin antaa aiheen myös elää ja kasvaa prosessin myötä. Jos vaikkapa mieleeni tulisi jotain uutta ja ihmeellistä vuoden mittaan. 2020 vuoden puolella tein juonitiivistelmää Othellosta. Olin jo pitkään halunnut nimetä maalauksessani esiintyvät hahmot ja antaa niille taustatarinaa. Muutamat Othellon päähenkilöistä sopivat oivasti kuuteen kaveriini ja nimesin heidät Shakespearen hahmojen mukaan: (vasemmalta oikealle, ylhäältä alas) Othello, Desdemona, Roderigo, Bianca, Emilia, Iago ja Cassio. Taustatarinan lisäksi minua viehätti ajatus Shakespearen näytelmästä inspiroituneesta taiteesta ja tietynlaisesta historiallisesta kontekstista, jota se toi mukanaan.

Tavoitteet ja ajankäyttö

Halusin kehittyä vesiliukoisilla öljyväreillä työskentelyssä. Myös kooltaan isomman maalauksen toteuttaminen tarjosi sopivaa haastetta. Halusin sekoittamieni värien olevan rikkaita, eloisia ja kirkkaita. Niin värien kuin muotojenkin osalta päätin yrittää olla tekemättä jotakin sen näköiseksi kuin luulen, että miltä se näyttää, vaan yritin tarkkailla ympäristöä ilman ennakkoluuloja. Toisaalta yritin myös kitkeä pois turhan realistisuuteen pyrkimisen, jotta maalaus näyttäisi juuri minun tekemältäni.

Sisällöllisenä tavoitteeni oli useampi henkilöahmo. Heidän kaikkein tulisi olla omanlaisia, erilaisia ihmisiä, omine tunteineen. Halusin myös yrittää tuoda ilmi ristiriitaisuuden. Hahmot ovat juhlissa, mutta kaikki ei ole oikein tai hyvin. Päällimmäisenä sisältö tavoitteena oli se, että käsittelen jotain aihetta, eikä vain teos ole vain isompi toteutus mieleen putkahtaneesta luonnoksesta.

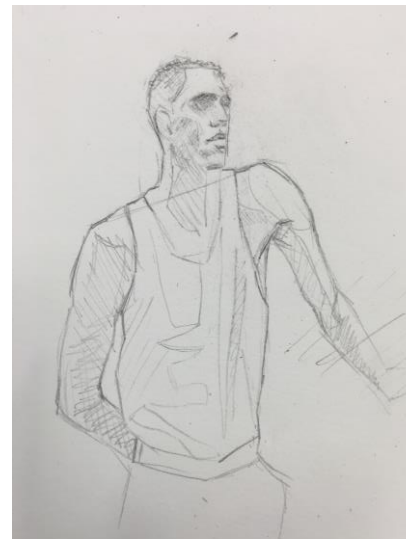
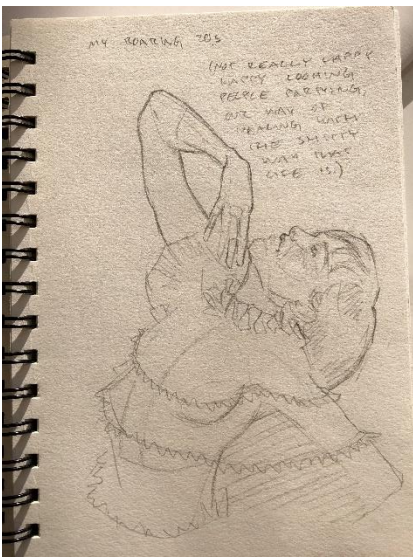
Sara Hildénin tiloissa työskentelyn aikana aikasuunnitelmaa ei ollut. Tämä oli huono juttu. Tiesin vuoden olevan hektinen muidenkin projektien osalta ja en ollut priorisoinut päättötyön tekoa kovin tärkeäksi. Aikataulun olemassaolo näinä aikoina olisi varmaankin auttanut aikaansaannin osalta, mutta toisaalta ainakaan en stressannut maalauksen valmistumisesta hirveästi ja omalta osaltani aikataulut ovat lähinnä stressin hallinta välineitä. Maalaus siis eteni syksyn ja talven aikana hitaasti mutta varmasti.

Koronan saapuessa kaupunkiin, haimme työn koulusta kotiin. Positiivisena yllätyksenä maalaus mahtui auton takakonttiin. Koti karanteenin luulisi olevan oivallista aikaa suuren maalauksen valmistukseen, mutta, koska aikataulua ei ollut ja valmistuspäivämääräkin oli epäselvä, maalaus eteni hyvin vähän etäkoulun alun ja kesäloman välillä. Kesäloman alussa viimein sain itseäni hieman niskasta kiinni. Täydellisyyteen pyrkimisestä aiheutuvan viivytelyn sain taltutettua vakuuttelemalla itselleni, että mitä aikaisemmin teen virheet sitä enemmän aikaa niiden korjaamiseen on. Maalaus alkoi etenemään ihan okei tahtiin. Heinäkuun puolivälissä tein itselleni aikataulun, jossa pysyttelin suhteellisen uskollisesti. Aikataulun kanssa työskentely oli huomattavasti helpompaa ja tuntuikin siltä, että sai jotain aikaan, kun asian valmiiksi saatuaan sai värittää ruudun asetetun tavoitteen vierestä.

Lisäksi kuvasin työtä ahkerasti saadakseni vakuutettua itselleni edistyväni ja meneväni paremman suuntaan.

Työskentely prosessi

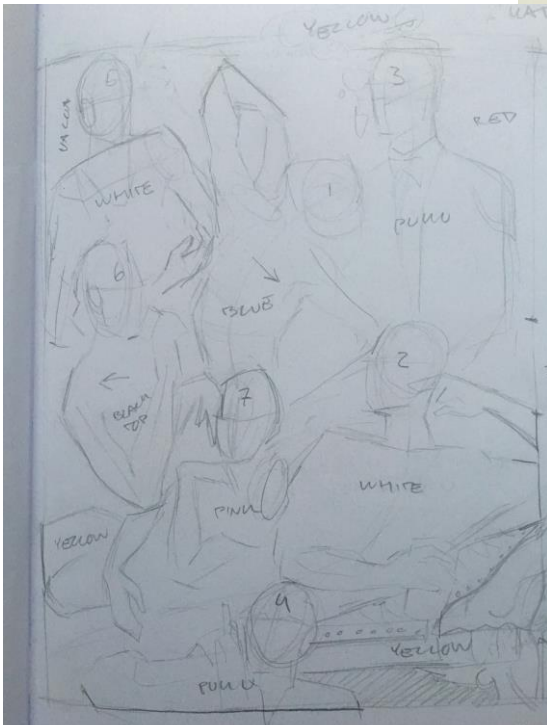
Parhaiten suunnittelu vaiheen sekasortoisuudesta kertoo sen aikaiset luonnokset. Tein alustavia yhden hengen luonnoksia Pinterestistä ja Instagramista löytämistäni kuvista. Aloin asettelemaan luonnoksien hahmoja yhteen. Halusin hahmojen täyttävän suurimman osaa kuvasta ja olevan eritasoissa, kuten seisoen, lattialla tai sohvalla.

Yllä yksittäisiä hahmo luonnoksia. Alla hahmojen asetelun suunnittelua ja luonnos lopullisesta asetelmasta

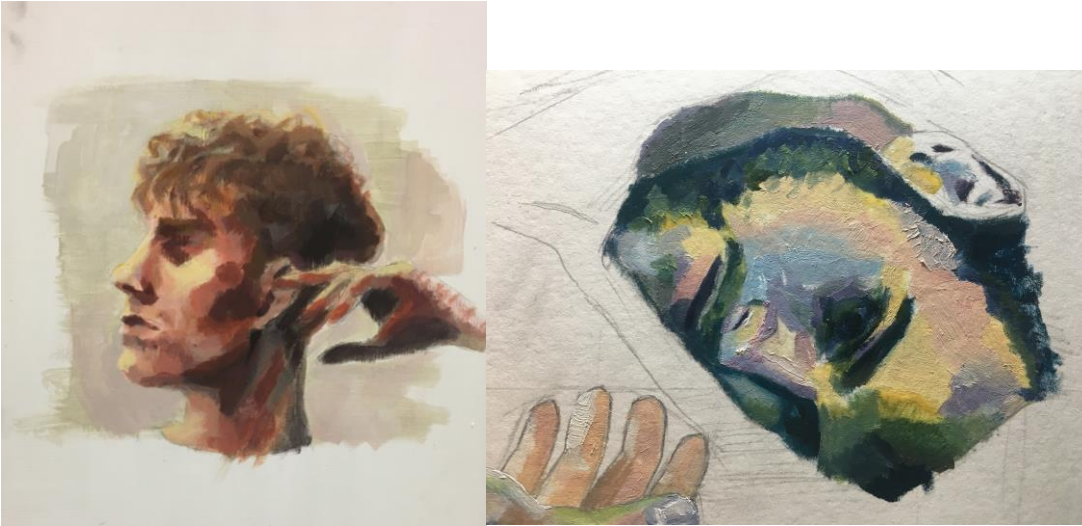

Tein toisen yksityiskohtaisemman luonnoksen, johon lisäsin sanallisen värisuunnitelman. Tämän kyseisen värisuunnitelman toteutin konkreettisesti vesiväreillä. Värisuunnitelmassa on tässä vaiheessa vielä erilainen tausta kuin lopullisessa työssä ja huomattavasti vähemmän eri värejä.

Tein värisuunnittelu luonnoksen perusteella kalvolle piirroksen asetelusta. Asetellessani hahmoja kalvolle siirtelin sitä luonnoksen yllä saadakseni hahmot vielä optimaalisimpiin aseisiin. Piirtoheittimen avulla kalvon piirros heijastettiin pohjustetulle levylle. Tämän jälkeen tarkensin levyn pohja piirrosta.

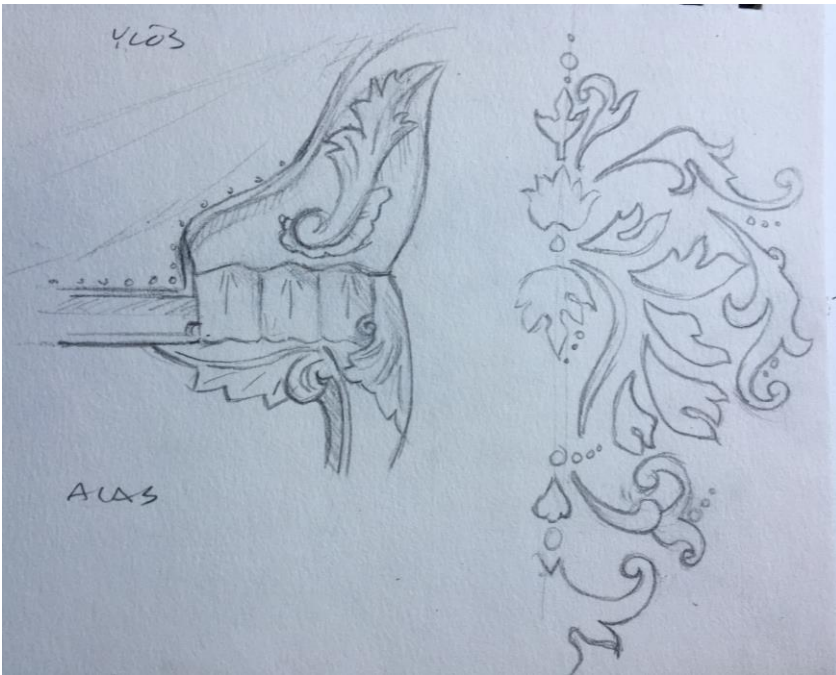
Vesiväri-värisuunnitelma ei kertonut väreistä enempää kuin mitä väriä, jokin tietty asia oli. Aloin etsimään yksityiskohtaisempaa värienkäyttöä näiden kahden aiemmin tekemiäni maalausten välistä. Ensimmäinen on kokeilu tätä työtä varten ja oikeanpuoleinen yksi lempi-tekemistäni-maalauksistani. Koin että siinä olin luonut realistisen värimaailman epärealistisilla väreillä, jota ehkä yritinkin tämänkin työn alussa ajaa takaa.

En pidä taustojen tekemisestä, joten yksi prioriteeteistani aiheen valinnassa oli taustan pinta-alan minimoiminen. Alkuperäiseen taustasuunnitelmaan kuului divaani, punasävyinen taustatapetti ja kattokruunu. Tästä suunnitelmasta luovuin nopeasti tajutessani, kuinka paljon taustaa sittenkin oli. Halusin tuoda työhön elementtejä Gallen-Kallelan maalauksesta, mutta tehdä niistä oman näköiseni. Toisena syynä taustan vaihtokseen oli se, että maalaus kaipasi lisää syvyyttä. Aivan loppuvaiheilla Gallen-Kallelan puut vaihtuvat oliivi puun oksiin, sillä tarvittiin lisää vihreää ja jonkinlainen viittaus Othellon tapahtumapaikkaan Välimeren. Oivallisesti puun oksat myös tarjosivat taulun oikealle puolelle sen kaipaamaa konkreettisuutta.

Mallina käyttämäni linnun siipi ja divaani.

Luonnos
divaanin jalasta
ja alkuperäiseen
taustasuunnitel-
man kuuluneesta
tapetista

Lisäksi kuun alkuperäinen pyöreä muoto ei tuntunut sopivan muuhun maalaukseen, joten rikoin sen turhaa täydellistä pyöreyttä. Cassion vaatteet vaihtuvat punaisiksi ja Roderigo sai ruusun taskuunsa, yrityksenä lisätä punaista väriä.

Kaikille ongelmille ei kuitenkaan löytynyt yhtä helppoja ratkaisuja. Sitä luulisi, että tietää miltä ihmisen kasvot näyttävät, mutta Roderigon kasvoja tehdessäni tämä osoittautui silkaksi harhaluuloksi. Kasvot menivät läpi monien epämiellyttävän näköisten vaiheiden läpi siihen mitä ne ovat nyt. En vielääkään ole ihan varma näyttääkö kaveri enemmän kananmunalta kuin mustasukkaiselta, epätoivoisessa rakkaudessa olevalta mieheltä. Muutama kuva havainnollistamaan sitä kuinka epätoivoinen prosessi oli.

Onnistuneena ongelman ratkaisu esimerkkinä voin antaa Desdemonan kasvot. Ylöspäin sivuprofilissa katsovia kasvoja on hankala hahmottaa, joten käänsin koko maalauksen kyljelleen, jotta voin maalata vain sivuprofilissa olevat kasvot.

Vasemmalla yritys maalata levy oikeinpäin, oikealla hahmotelma käännöksen jälkeen.

Valmiin teoksen kuvaus

Uskon tehneeni oman parhaan versioni siitä, mitä lähtökohdiksi asetinkin. Jos haluaisin tehdä jotain hienompaa en usko, että pelkkä maalaus taitojeni kehittäminen riittäisi. Sen sijaan mielikuvitukseni pitäisi olla vaikuttavampi ja työskentely motivaationi vahvempi.

Vaikka en pyrkinytkään realismiin, haluaisin maalauksen näyttävän realistisemmalta. Tämän lisäksi teos ei näytä yhtä harmoniselta ja yhtenäiseltä kuin haluaisin. Oliivin oksat pistävät silmään ja maalauksen eri osat tuntuvat olevan osa eri maalauksia. Omaan maalaus prosessiini kuuluu jatkuva työn kritisointi, jolla pyrin saavuttamaan itseäni miellyttävän tuloksen. On hankala päättää, milloin työ on valmis. Vielä hankalampaa on päästää irti siitä ”toi kohta voisi olla vähän parempi, jos tekisinkin sen näin” asenteesta.

Koen onnistuneeni siinä, että hahmot näyttävät omilta ihmisiltään, joilla on omat persoonat, ilmeet ja ajatukset. Lisäksi pidän värien paljoudesta ja erityisesti Desdemonan kasvoista.

Itsearviointi

Opin, että isoa työtä tehdessä on todella tärkeää tarkastella kokonaisuutta ja työskennellä kokonaisuuden eikä yksittäisten palojen parissa. Tämän maalauksen yksittäiset hahmot eivät ole osa suurempaa kokonaisuutta, vaan ne ovat kokonaisuuksia itsessään. Totuus on, että pidän realistisuudesta ja jokin tässä oman käden jäljen ja oletuksieni maailmasta näkemisessä ei miellytä minua. Haluan siis olla parempi maalaamaan sellaisella tavalla, josta itse pidän. Opin myös, että aikataulun ja tavoitteiden asettaminen on tärkeää.

Tuntoja valmiin työn äärellä. ”Siinä se nyt on”, toistelen päässäni. Minä tein tuon. Vertaan sitä kuvaan, jossa on vain lyijykynällä hahmoteltuja viivoja valkoisella paperilla. En koe erityistä onnea tai määränpään saapumisen tunnetta. Lopputulos ei ole hyvä syy minkään tekemiseen vaan täytyy oppia nauttimaan prosessista.